

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

2011/2052(INI)

25.5.2011

NÁVRH SPRÁVY

o európskej platforme proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu
(2011/2052(INI))

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

Spravodajca: Frédéric Daerden

PR_INI

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA	9

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o európskej platforme proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu (2011/2052(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, najmä na jej článok 3 ods. 3, a na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, najmä na jej články 9, 148, 160 a 168,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, najmä na jej články 1, 16, 21, 23, 24, 25, 30, 31 a 34¹,
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1098/2008/ES z 22. októbra 2008 o Európskom roku boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu (2010)²,
- so zreteľom na závery zo zasadnutia Rady pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti z 8. júna 2010 na tému Rovnosť a zdravie vo všetkých politikách: Solidarita v oblasti zdravia³,
- so zreteľom na závery zo zasadnutia Rady pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti (EPSCO) zo 7. marca 2011⁴,
- so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu z 15. februára 2011 o európskej platforme proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu – hlavná iniciatíva stratégie Európa 2020⁵,
- so zreteľom na správu Výboru pre sociálnu ochranu z 10. februára 2011 s názvom Hodnotenie Výboru pre sociálnu ochranu týkajúce sa sociálneho rozmeru stratégie Európa 2020⁶,
- so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu s názvom Solidarita v oblasti zdravia: k zmiernovaniu nerovností v oblasti zdravia v EÚ⁷,
- so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov k európskej platforme proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu⁸,

¹ Ú. v. EÚ C 303, 14.12.2007, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 298, 7.11.2008, s.20.

³ Rada EÚ, tlačová správa 10560/10 (presse 156), 3019. zasadnutie Rady pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti, Luxemburg, 7. a 8. júna 2010.

⁴ Rada EÚ, tlačová správa 7360/11 (presse 52), 3073. zasadnutie Rady pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a spotrebiteľské záležitosti, Brusel, 7. marca 2011.

⁵ Stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu predložené Rade, Rada Európskej únie, 6491/11, SOC 124, 15. februára 2011.

⁶ Správa Výboru pre sociálnu ochranu predložená Rade, Rada EÚ, 6624/11 ADD 1 SOC 135 ECOFIN 76 SAN 30, 18. februára 2011.

⁷ Stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu predložené Rade, Rada EÚ, 9960/10, SOC 357 SAN 122, 20. mája 2010.

⁸ CdR 402/2010 v konečnom znení, <http://toad.cor.europa.eu/corwipdetail.aspx?folderpath=ECOS-V/012&id=20923>.

- so zreteľom na odporúčanie Komisie z 3. októbra 2008 o aktívnom začleňovaní osôb vylúčených z trhu práce¹,
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Solidarita v oblasti zdravia: zmierňovanie nerovností v oblasti zdravia v EÚ (KOM(2009)0567),
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Stratégia účinného uplatňovania Charty základných práv Európskou úniou (KOM(2010)0573),
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Európa 2020: stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu (KOM(2010)2020),
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 4. októbra 2001 o OSN: Svetový deň odmietnutia chudoby²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. októbra 2008 o podpore sociálneho začlenenia a boji proti chudobe, najmä chudobe detí, v Európskej únii³,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. mája 2009 o aktívnom začleňovaní osôb vylúčených z trhu práce⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. júna 2010 o stratégii Európa 2020⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. mája 2010 o prínose politiky súdržnosti k dosahovaniu lisabonských cieľov a cieľov stratégie EÚ do roku 2020⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. septembra 2010 o návrhu rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov: časť II integrovaných usmernení stratégie Európa 2020⁷,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2010 o finančnej, hospodárskej a sociálnej kríze: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré treba prijať⁸,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2010 o úlohe minimálneho príjmu v boji proti chudobe a podpore inkluzívnej spoločnosti v Európe⁹,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. februára 2011 o zelenej knihe Komisie s názvom Snaha o primerané, trvalo udržateľné a bezpečné európske dôchodkové systémy¹⁰,

¹ Ú. v. EÚ L 307, 18.11.2008, s. 11.

² Ú. v. ES C 87E, 11.4.2002, s. 253.

³ Ú. v. EÚ C 9E, 15.1.2010, s. 11.

⁴ Ú. v. EÚ C 212E, 5.8.2010, s. 23.

⁵ Prijaté texty, P7_TA(2010)0223.

⁶ Prijaté texty, P7_TA(2010)0191.

⁷ Prijaté texty, P7_TA(2010)0309.

⁸ Prijaté texty, P7_TA(2010)0376.

⁹ Prijaté texty, P7_TA(2010)0375.

¹⁰ Prijaté texty, P7_TA(2011)0058.

- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. marca 2011 o chudobe žien v Európskej únii¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. septembra 2010 o úlohe žien v starnúcej spoločnosti²,
 - so zreteľom na písomné vyhlásenie zo 16. decembra 2010 o stratégii EÚ v oblasti bezdomovstva³,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Európska platforma proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu: európsky rámec pre sociálnu a územnú súdržnosť (KOM(2010)0758),
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci a stanoviská Výboru pre rozpočet, Výboru pre kultúru a vzdelávanie a Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A7-0000/2011),
- A. keďže najzraniteľnejšie vrstvy obyvateľstva boli najviac postihnuté krízou a úspornými opatreniami,
 - B. keďže chudoba a sociálne vylúčenie v rokoch 2000 až 2008 vzrástli napriek snahám Únie a keďže nemôžu byť znížené ani sa nemôže dosiahnuť inkluzívny rast bez toho, aby sa bojovalo proti nerovnostiam a diskriminácii,
 - C. keďže cieľom stratégie Európa 2020 je zníženie počtu osôb ohrozených chudobou o 20 miliónov, a to na základe troch ukazovateľov (miera ohrozenia chudobou po sociálnych transferoch, index materiálnej deprivácie a percento ľudí žijúcich v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce),
 - D. keďže chudoba škodí rastu, zvyšuje deficity verejných rozpočtov a znižuje európsku konkurencieschopnosť,
 - E. keďže chudoba je javom, ktorý má mnoho rozmerov, a vyžaduje si integrovanú reakciu, ktorá zohľadní fázy života a rôznorodé potreby ľudí a ktorá sa bude zakladať na zaručenom prístupe k právam, zdrojom a službám,
 - F. keďže zamestnanosť sama osebe neumožňuje ľuďom nájsť východisko z chudoby a keďže fenomén chudobných pracujúcich bol v posledných rokoch viac zohľadnený,
 - G. keďže prah chudoby vo výške 60 % priemerného národného príjmu je užitočným a nevyhnutným ukazovateľom, pričom však tzv. koncepcia koša základného tovaru a služieb takisto poukazuje na potreby verejných politík,
 - H. keďže sociálna ochrana vrátane systému minimálneho príjmu zohráva kľúčovú úlohu

¹ Prijaté texty, P7_TA(2011)0086.

² Prijaté texty, P7_TA(2010)0306.

³ Prijaté texty, P7_TA(2010)0499.

stabilizátora hospodárstva, ktorý obmedzuje dosah kríz a prerozdelenia v priebehu celého života, keďže poskytuje záruku voči sociálnym rizikám a umožňuje predchádzať chudobe,

- I. keďže zdravie a priemerná dĺžka života súvisia so sociálnym prostredím a s detskou chudobou a keďže rozdiel medzi bohatými a chudobnými v oblasti zdravia zostáva značný a v niektorých oblastiach sa naďalej prehľbuje,
- J. keďže staršie osoby, najmä ženy, sú vystavené vyššiemu riziku chudoby než obyvateľstvo vo všeobecnosti z dôvodu poklesu príjmov v dôchodku i v dôsledku iných faktorov, napr. fyzickej závislosti; keďže prerušenie medzigeneračnej sociálnej väzby je hlavným problémom našich spoločností,
- K. keďže ženy sú zraniteľnejšie voči chudobe vplyvom rôznych faktorov, ako sú pretrvávajúce rozdiely medzi platmi mužov a žien, následné rozdiely vo výške dôchodku či diskriminácia v zamestnaní,
- L. keďže 20 % detí je vystavených riziku chudoby oproti 17 % z celkového počtu európskeho obyvateľstva,
- M. keďže nezamestnanosť mladých ľudí, ktorá je už i tak vyššia než u iných vekových skupín, od krízy v EÚ prudko vzrástla,
- N. keďže prisťahovalci sú ťažko postihnutí hospodárskou krízou,
- O. keďže miera chudoby u osôb so zdravotným postihnutím je o 70 % vyššia než priemer,
- P. keďže značná časť Rómov v Európe žije na okraji spoločnosti a v otrasných sociálno-ekonomických podmienkach,

Metódy platformy

- 1. žiada Komisiu o zaangažovanie občianskej spoločnosti na vnútroštátnej a európskej úrovni a o inštitucionalizáciu stretnutí osôb trpiacich chudobou v rámci výročnej konferencie o chudobe;
- 2. žiada, aby sa vykonával kritický a pravidelný monitoring pokroku členských štátov pri realizácii cieľa znižovania chudoby a aby ho členské štáty transponovali do čiastočných cieľov;
- 3. žiada, aby bola jasne zaručená právna zodpovednosť Komisie v prípade nedostatočného uplatňovania horizontálnej sociálnej doložky a aby Komisia presne vymedzila úlohu platformy pri hodnotení jej uplatňovania;
- 4. žiada Komisiu, aby určila rozpočtové riadky, ktorých sa týka platforma;
- 5. žiada posilnenie otvorenej metódy koordinácie a jej riadne uplatňovanie v oblasti chudoby, najmä prostredníctvom vnútroštátnych stratégií sociálneho začleňovania, ktoré sa budú spoločne vyhodnocovať;

6. žiada Komisiu, aby presne stanovila spoločné zásady vymedzenia pojmu „kôš základného tovaru a služieb“, ktoré budú dostupné všetkým;

Možné prístupy k riešeniu

7. žiada, aby sa vypracoval harmonogram vykonávania odporúčaní Komisie z roku 2008 týkajúcich sa stratégie aktívneho začleňovania;
8. podporuje vytváranie kvalitných pracovných miest prostredníctvom odbornej prípravy a opatrení individuálnej pomoci pri hľadaní zamestnania, najmä pokiaľ ide o znevýhodnené skupiny;
9. žiada, aby sa zaistila rovnosť práv a sociálna ochrana všetkým pracovníkom v každom členskom štáte;
10. odporúča členským štátom, aby vykonávali alebo prehľbovali opatrenia na zapojenie osôb so zdravotným postihnutím do podnikov a verejných služieb s cieľom podnecovať začleňovanie;
11. uznáva potrebu vyhodnotiť vplyv európskych fondov na cieľ znižovania chudoby, a to aj v prípade, že znižovanie chudoby nie je ich prvoradým cieľom; považuje za prioritné projekty, ktoré spájajú ciele a stratégie zamestnanosti, ako aj aktívneho začleňovania;
12. vyzýva členské štáty, aby predložili národné programy reforiem v súlade s cieľom platformy, a žiada Komisiu, aby neobmedzovala ich kapacitu, pokiaľ ide o investície a sociálne výdavky v rámci správy ekonomických záležitostí, keďže znižovanie chudoby si vyžaduje inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast, ako sa uvádza v stratégii EÚ 2020;
13. žiada, aby Komisia iniciovala horizontálnu antidiskriminačnú smernicu s cieľom pokračovať v odstraňovaní všetkých foriem diskriminácie;
14. víta vôľu Komisie objasniť právny rámec týkajúci sa podnikov sociálneho hospodárstva, aby tieto podniky vhodne prispievali k znižovaniu chudoby;
15. odporúča proaktívnu politiku v oblasti bývania s cieľom zaručiť všetkým prístup k dôstojnému bývaniu za dostupné ceny, ako aj v oblasti energetiky prostredníctvom výraznejšieho využívania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti;
16. žiada, aby boli Rómovia zahrnutí do všetkých politík Únie a členských štátov v záujme ich sociálneho začleňovania;
17. žiada, aby sa boj proti detskej chudobe zamerával na prevenciu a aby sa zároveň zaistila dostupnosť služieb pre deti v ranom veku prostredníctvom vhodného pokrytia jednotlivých regiónov týmito službami;
18. vyjadruje želanie, aby Komisia iniciovala rámcovú smernicu o minimálnom príjme, ktorá umožní predchádzať chudobe a poskytnúť základ pre dôstojný život a pokrok pri hľadaní zamestnania alebo odbornej prípravy, pričom sa zohľadnia rôzne praktiky, kolektívne zmluvy alebo právne predpisy v jednotlivých členských štátoch;

19. domnieva sa, že systémy starostlivosti o staršie osoby musia byť rozvinuté vo všetkých členských štátoch, aby sa tieto osoby neocitli v chudobe alebo v situácii sociálneho vylúčenia;
20. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Hoci je Európska únia jedným z najbohatších regiónov na svete, žije v nej 80 miliónov osôb ohrozených chudobou, z ktorých 20 miliónov sú deti a 8 % tvorí aktívne obyvateľstvo.

Táto situácia nie je zlučiteľná s európskymi hodnotami spravodlivosti a solidarity obsiahnutými v zmluvách.

Napriek tomu došlo v posledných rokoch k nárastu chudoby a sociálneho vylúčenia, hoci sa Únia snaží o ich zníženie.

Kríza v roku 2008 a jej dôsledky tento problém ešte prehĺbili, keďže vyvolali nátlak na najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva.

Chudoba a sociálne vylúčenie patria predovšetkým do právomoci národných vlád, no Únia môže zohrávať významnú úlohu, pokiaľ ide o informovanosť o tomto probléme, koordináciu a financovanie.

V záujme zabezpečenia udržateľného a inkluzívneho rastu je nevyhnutné zahrnúť do európskeho projektu najzraniteľnejšie kategórie, pretože zníženie chudoby predstavuje hnaciu silu tohto budúceho rastu.

Európsky parlament a Rada vyhlásili rok 2010 za Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, čím sa má znova potvrdiť a posilniť počiatočný politický záväzok Európskej únie prijatý pri začatí Lisabonskej stratégie, t. j. záväzok prijať opatrenia, ktoré „budú mať rozhodujúci vplyv na odstránenie chudoby“.

V priebehu tohto roku Európsky parlament prijal najmä správu o úlohe minimálneho príjmu v boji proti chudobe a podpore inkluzívnej spoločnosti v Európe.

Okrem toho Európska komisia zverejnila 16. decembra 2010 oznámenie s názvom Európska platforma proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu: európsky rámec pre sociálnu a územnú súdržnosť.

Ide o jednu zo siedmich hlavných iniciatív stratégie Európa 2020. Táto platforma má členským štátom poskytnúť „pracovný rámec“ s rôznorodým prístupom, aby tak dosiahli ciele vyčíslené v stratégii 2020, t. j. zníženie osôb v neistej situácii o 20 miliónov do roku 2020.

Ako súčasť stratégie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu má platforma za cieľ presadzovať najmä inovácie a sociálne experimentovanie, znižovanie chudoby v rôznych formách, ktoré môže mať, a to vo všetkých životných etapách, optimálne využívanie európskych finančných prostriedkov a zlepšovanie účinnosti sociálnej ochrany.

Členské štáty budú musieť v nasledujúcich mesiacoch predložiť Európskej komisii svoje národné programy reforiem, a to vrátane spôsobov, ako plánujú bojovať proti sociálnemu

vylúčení a chudobe. O svojich iniciatívach informujú v rámci národných správ o stratégii Európa 2020.

Chudoba je mnohorozmerným javom, ktorý si vyžaduje integrovanú reakciu zahŕňajúcu rôzne úrovne verejnej moci, a to od európskej až po miestnu úroveň a v spolupráci s miestnymi aktérmi.

Tento zámer bol podnetom na vypracovanie tejto správy, ktorej prípravu výrazne ovplyvnili dotknuté subjekty, najmä pokiaľ ide o návrhy zamerané na odstránenie negatívneho javu, ktorým je chudoba a sociálne vylúčenie.